



Handläggare: Björn Johansson
Telefon: 08 508 33 818

Till
Utbildningsnämnden
2010-05-20

Ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan (U2010/1388/G)

Remiss från Kommunstyrelsen, dnr 001-544/2010

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande

1. Utbildningsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remiss om "Ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan", U2010/1388/G
2. Omedelbar justering

Thomas Persson
Direktör

Marie-Louise Hammer-Åberg
Gymnasiechef

Sammanfattning

En arbetsgrupp inom regeringskansliet föreslår i en promemoria en treårig försöksverksamhet fr.o.m. hösten 2011 med ett fjärde tekniskt år för de elever som lämnar tredje årskursen på teknikprogrammet våren 2011. Syftet med försöksverksamheten är att få ett underlag för en slutlig utformning av ett fjärde tekniskt år som leder till gymnasieingenjörsexamen med start hösten 2014. Förvaltningen tillstyrker i huvudsak promemorians förslag med undantag av dimensioneringen och finansieringen av försöksverksamheten. Enligt förslaget ska det första försöksåret få omfatta 10 utbildningar med vardera maximalt 30 elever, sedan ytterligare högst 10 utbildningar till. Förvaltningen anser att en försöksverksamhet

omfattande 10 utbildningar det första året och ytterligare 10 nästföljande år inte är tillräcklig för att utifrån olika skolhuvudmäns förutsättningar kunna ge tillräckligt breda erfarenheter inför en slutlig utformning av ett fjärde tekniskt år. Genom en mer omfattande försöksverksamhet ökar möjligheterna för att skolhuvudmän utifrån olika förutsättningar kan delta i utvecklingsarbetet. Kraven på ett etablerat samarbete med det lokala eller regionala arbetslivet och ett lokalt programråd är riktiga. Detta bör inte medföra att skolhuvudmän som i samband med ansökan avser att ytterligare uppgradera en sådan samverkan i enlighet med försöksverksamhetens intentioner inte kan komma i fråga jämfört med skolhuvudmän som sedan tidigare har en mycket väl utvecklad sådan samverkan. Förvaltningen anser att även erfarenheterna av en sådan uppgradering av samverkan i enlighet med de nya intentionerna är viktiga att tillvarata inför en kommande slutlig utformning av ett fjärde tekniskt år på nationell nivå. När det gäller de ekonomiska villkoren för de skolhuvudmän som önskar delta i försöksverksamheten framgår dessa inte av promemorian. Förvaltningen anser att det, både för skolhuvudmän och berörda samverkanspartners är viktigt att initialt ha kännedom om de ekonomiska villkoren.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom gymnasieavdelningen i samråd med vuxenutbildningsavdelningen.

Bakgrund

Gymnasieutredningen föreslog i sitt betänkande att ett fjärde tekniskt år skulle införas i gymnasieskolan. I utredningen föreslogs att Skolverket eller någon annan utredare skulle få i uppdrag att närmare utreda frågan.

Bristen på personer med en utbildning motsvarande den gamla 4-åriga gymnasieingenjörsutbildningen har varit påtaglig under många år. Efterfrågan har varit mest påtaglig inom el-, elektronik-, data-, kemi-, maskin- och byggnadsteknikområdena. Stora pensionsavgångar av ingenjörer med kortare utbildning kommer framöver och tillgången på ingenjörer kommer att minska mycket kraftigt om inte intresset för tillgängliga utbildningsalternativ breddas. Gymnasieutredningens förslag om ett fjärde tekniskt år har fått ett samstämmigt stöd från branschorganisationer, yrkesnämnder och utbildningsansvariga.,

En arbetsgrupp inom utbildningsdepartementet har nu i en promemoria redovisat ett förslag angående ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan med en inledande treårig försöksverksamhet.

Promemorians förslag och förvaltningens synpunkter

Målgrupp för ett fjärde tekniskt år

Promemorians förslag: Gymnasieutredningen föreslog att ett fjärde tekniskt år, med olika utformning, skulle vara en möjlighet både för elever från de tekniska yrkesprogrammen och för elever från det tekniska högskoleförberedande programmet. I den nu aktuella promemorian för en diskussion om förläggning av ett fjärde tekniskt år antingen i gymnasieskolan eller inom den nya yrkeshögskolan. I promemorian föreslås att ett fjärde tekniskt år inom gymnasieskolan knyts till det högskoleförberedande tekniska programmet och att vidareutbildningar som bygger på de tekniska yrkesprogrammen förläggs till yrkeshögskolan.

Ett fjärde år ska ses som ett sökbart alternativ till högskoleutbildning för de elever som lämnat teknikprogrammet med godkända betyg.

Förvaltningens synpunkter: Förvaltningen tillstyrker att ett fjärde tekniskt år knyts till teknikprogrammet och att vidareutbildningar som bygger på de tekniska yrkesprogrammen i gymnasieskolan förläggs till yrkeshögskolan.

Uppdrag till Skolverket att utreda utformning och innehåll

Promemorians förslag: Skolverket bör få i uppdrag att i samråd med avnämare utreda utformning och innehåll i ett frivilligt fjärde tekniskt år som bygger på teknikprogrammet. Teknikprogrammet bör utformas så att det förbereder dels för högskolestudier inom teknisk-naturvetenskaplig sektor, dels för ett fjärde år inom gymnasieskolan. Inom det fjärde året bör det finnas ett antal olika inriktningar eller profiler som svarar mot olika branschers behov. Skolverket ska även lämna förslag om utformningen av och kraven för en gymnasieingenjörsexamen.

Ett sådant uppdrag har lämnats till Skolverket.

Förvaltningens synpunkter: Förvaltningen tillstyrker detta.

En treårig försöksverksamhet

Promemorians förslag: Ett fjärde tekniskt år byggt på det nya teknikprogrammet kan påbörjas tidigast för de elever som lämnar tredje årskursen våren 2014. En försöksverksamhet byggd på nuvarande teknikprogram kan däremot starta hösten 2011. Genom en försöksverksamhet kan alternativa utformningar, styrdokument, parternas inflytande m.m. prövas och erfarenheter kan vinnas som underlag för ett

slutligt ställningstagande om ett permanent fjärde tekniskt år med start hösten 2014.

Förvaltningens synpunkter: Förvaltningen tillstyrker att en försöksverksamhet med ett fjärde tekniskt år som bygger på nuvarande teknikprogram startar hösten 2011.

Villkor för deltagande i försöksverksamheten

Promemorians förslag:

- Skolverket får bevilja deltagande i försöksverksamheten för högst 20 utbildningar, varav högst 10 vid det första ansökningstillfället. Skolverket ska sträva efter att utbildningarna är utformade så att de riktar sig mot olika branscher.
- Hos varje utbildning som beviljas deltagande får högst 30 elever årligen påbörja utbildningen.
- Både kommunala huvudmän och sådana fristående skolor som avses i 9 kap. 8 § skollagen (1985:1100) får beviljas att delta i försöksverksamheten.
- Deltagande får beviljas om huvudmannen:
 1. Har etablerat ett samarbete med det lokala eller regionala arbetslivet och har inrättat ett lokalt programråd för denna försöksverksamhet, och
 2. kan erbjuda ett fjärde tekniskt år av god kvalitet som uppfyller kraven i denna förordning.
- Ansökan om deltagande ska ges in till Skolverket. Skolverket får meddela föreskrifter om när ansökan ska lämnas och om vilka uppgifter sådana ansökningar ska innehålla och om vilka handlingar som ska ges in tillsammans med ansökan.

Förvaltningens synpunkter: Förvaltningen anser att en försöksverksamhet omfattande 10 utbildningar det första året och ytterligare 10 nästföljande år inte är tillräcklig för att utifrån olika skolhuvudmäns förutsättningar kunna ge tillräckligt breda erfarenheter inför en slutlig utformning av ett fjärde tekniskt år. Genom en mer omfattande försöksverksamhet ökar möjligheterna för att skolhuvudmän utifrån olika förutsättningar kan delta i utvecklingsarbetet.

Kraven på ett etablerat samarbete med det lokala eller regionala arbetslivet och ett lokalt programråd är riktiga. Detta bör inte medföra att skolhuvudmän som i samband med ansökan avser att ytterligare uppgradera en sådan samverkan i enlighet med försöksverksamhetens intentioner inte kan komma i fråga jämfört med skolhuvudmän som sedan tidigare har en mycket väl utvecklad sådan samverkan. Förvaltningen anser att även erfarenheterna av en sådan uppgradering av samverkan i enlighet med de nya intentionerna är viktiga att tillvarata inför en kommande slutlig utformning av ett fjärde tekniskt år på nationell nivå.

Innehåll och utformning

Promemorians förslag:

- Utbildningen syftar till att, utöver målen för teknikprogrammet eller motsvarande utbildning, ge en breddad eller fördjupad teknisk kompetens. Utbildningen syftar till ett direkt inträde på arbetsmarknaden.
- Utbildningen ska bygga på teknikprogrammet, näraliggande specialutformade program eller motsvarande utbildningar. Den ska innehålla 900 gymnasiepoäng varav 100 poäng avser ett projektarbete. Delar av utbildningen kan vara gemensam och andra delar branschspecifik. Delar av utbildningen ska vara arbetsplatsförlagd.

Förvaltningens synpunkter: Förvaltningen tillstyrker dessa förslag.

Behörighet och urval

Promemorians förslag:

- Utbildningen är endast öppen för sökande som, oberoende av ålder, påbörjar den terminen omedelbart efter den termin programmet eller motsvarande utbildning avslutades.
- För behörighet krävs också slutbetyg från teknikprogrammet eller från specialutformat program näraliggande teknikprogrammet eller från motsvarande utbildning. I slutbetyget krävs lägst betyget Godkänt i minst 2 250 gymnasiepoäng inklusive lägst betyget Godkänt i kärnämneskurserna i ämnena svenska/svenska som andraspråk, engelska och matematik.
- Urval bland behöriga sökande ska göras med betygen från gymnasieskolan som grund.

Förvaltningens synpunkter: Förvaltningen tillstyrker dessa förslag.

Mottagande

Promemorians förslag: En kommun är skyldig att ta emot en behörig sökande till utbildningen om den sökande hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen eller om elevens hemkommun har åtagit sig att svara för kostnaderna för utbildningen. En fristående skola är skyldig att ta emot en behörig sökande till utbildningen om elevens hemkommun har åtagit sig att svara för kostnaderna för utbildningen.

Förvaltningens synpunkter: Förvaltningen tillstyrker förslaget.

Ersättning mellan huvudmän

Promemorians förslag: Skolverket ska i sitt beslut om beviljande av försöksverksamhet besluta vad varje utbildning får kosta per elev. (I promemorian bedöms kostnaden till ca 100 tkr/elev/år) Beloppet ska vara skäligt. Om kommunen har antagit en elev på utbildningen efter att hemkommunen har åtagit sig att svara för kostnaderna har den anordnande kommunen rätt till ersättning med det belopp som skolverket har beslutat om. Om en fristående skola har antagit en elev efter att hemkommunen har åtagit sig att svara för kostnaderna har skolan rätt till bidrag från elevens hemkommun med det belopp som skolverket har beslutat om.

Förvaltningens synpunkter: De ekonomiska villkoren för de skolhuvudmän som önskar detta i försöksverksamheten framgår ej av promemorian. De kan, enligt promemorian, presenteras först när finansieringsfrågorna har beretts inom regeringskansliet. Förvaltningen anser att det, både för skolhuvudmän och berörda samverkanspartners är viktigt att ha initialt ha kännedom om de ekonomiska villkoren.

Uppföljning och utvärdering

Promemorians förslag: De huvudmän som deltar i försöket är skyldiga att medverka i uppföljning och utvärdering av försöksverksamheten. Skolverket ska följa upp försöksverksamheten och senast den 1 oktober varje år försöksverksamheten pågår, med början 2012, till regeringskansliet redovisa vunna erfarenheter och omfattningen av försöksverksamheten.

Förvaltningens synpunkter: Förvaltningen tillstyrker förslaget.

Övrigt

Promemorians förslag:

- Skolhuvudmannen får besluta att utbildningen ska bedrivas under andra tider än de som gäller enligt 3 kap. 1 och 2 §§ gymnasieförordningen (1992:394).
- Utbildningen ska leda till ett särskilt slutbetyg. Elever som fullföljer utbildningen och får betyg på alla kurser och projektarbetet ska få slutbetyg. Av detta ska framgå vilka kurser utbildningen omfattar och de olika kursernas gymnasiepoäng.

Förvaltningens synpunkter: Förvaltningen tillstyrker dessa förslag.

Förvaltningens förslag

Utbildningsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande till Kommunstyrelsen som svar på remiss om "Ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan", U2010/1388/G

Bilagor

Sammanfattning av "Utbildningsdepartementets promemoria Ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan"